

ELC Flitspeiling Cliëntenraad

VWS evalueert dit jaar de Wet medezeggenschap cliëntenraden zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018). Deze wet bepaalt dat praktijken met meer dan 25 zorgverleners een cliëntenraad moeten hebben. De ELC-visie is dat de huidige wet niet passend is voor de eerstelijnszorg. Om als sector een goed beeld te krijgen van de ervaringen met (het oprichten van) een cliëntenraad is in november 2025 een flitspeiling uitgezet. Langs deze weg een overzicht van de resultaten van de flitspeiling.

Een aantal ELC-leden heeft deze flitspeiling niet uitgezet, omdat er binnen hun beroepsgroep nauwelijks praktijken met meer dan 25 zorgverleners zijn. Bij huisartsen en tandartsen komt dit wel voor en dat zien we ook terug in de respons op de flitspeiling:

- In totaal hebben 406 praktijkhouders de flitspeiling ingevuld
 - 316 tandartsen;
 - 78 huisartsen;
 - 9 tandprothetici;
 - 3 mondhygiënist.
- 57 praktijkhouders (42 huisartsen en 15 tandartsen) hebben aangegeven dat bij hen 26 of meer zorgverleners werken en zouden een cliëntenraad moeten hebben.
- Van de 57 praktijkhouders hebben er 26 (20 huisartsen en 6 tandartsen) een cliëntenraad ingericht.

Redenen om geen cliëntenraad in te richten zijn:

- Onbekend met deze verplichting;
- Verwachte werkbelasting (stapeling van regeldruk);
- Medezeggenschap is anders geregeld;
- Onvoldoende animo bij patiënten.

De meerderheid van diegenen met een cliëntenraad vindt dat het weinig toegevoegde waarde heeft. Het kost veel tijd, levert geen nieuwe informatie op en praktijkhouders zien de nut en noodzaak niet. Er zijn ook positieve geluiden: 4 praktijkhouders geven aan dat de cliëntenraad hen wel veel oplevert.

Onderzoek digitaal verricht middels wufoo (online vragenlink). Looptijd 3 weken. Het kenmerk van een Flitspeiling is om op een laagdrempelige manier een feitelijke situatie snel in beeld te krijgen ('thermometer'). Het betreft geen ELC standpuntinname. Onderzoekresultaten zijn niet herleidbaar naar een persoon.

Eerstelijnscoalitie, november 2025

1 Beroep van de deelnemers aan de flitspeiling over de cliëntenraad		
tandarts(specialist)	316	78%
huisarts	78	19%
tandprotheticus	9	2%
mondhygiënist	3	1%
totaal	406	100%

2 Aantal zorgverleners dat in de praktijk werkzaam is, naar beroepsgroep										
	<i>tandarts- (specialist)</i>		<i>huisarts</i>		<i>tandpro- theticus</i>		<i>mond- hygiënist</i>		<i>totaal</i>	
1 - 25	301	95%	36	46%	9	100%	3	100%	349	86%
26 - 49	11	4%	40	51%					51	13%
50+	4	1%	2	3%					6	1%
n	316	100%	78	100%	9	100%	3	100%	406	100%
Chi² = 134,071; df = 6; p < 0,001										

3a Beschikken over een cliëntenraad door praktijken met 26 of meer zorgverleners, naar aantal zorgverleners						
	26 – 49 zorgverleners		50+ zorgverleners		totaal	
Ja	23	45%	3	50%	26	46%
nee	28	55%	3	50%	31	54%
n	51	100%	6	100%	57	100%
Chi² = 0,052; df = 1; p = 0,820						

3b Beschikken over een cliëntenraad door praktijken met 26 of meer zorgverleners, naar beroepsgroep						
	<i>tandarts- (specialist)</i>		<i>huisarts</i>		<i>totaal</i>	
ja	6	40%	20	48%	26	46%
nee	9	60%	22	52%	31	54%
n	15	100%	42	100	57	100%
Chi² = 0,259; df = 1; p = 0,611						

lhv

KNMT

KNMP

knov

Koninklijke Nederlandse
Organisatie van Verloskundigen

LVVP

nvm
mondhygiënistenOrganisatie van
Nederlandse
Tandprothetici

3c	Reden(en) waarom zorgverleners niet beschikken over een cliëntenraad, terwijl zij er wel één zouden moeten hebben gezien het aantal zorgverleners in hun praktijk
	Onbekendheid
	- Ik wist niet dat een cliëntenraad nodig was. (gx) - Pas recent ontdekt dat we het moeten doen.
	Verwachte werkbelasting
	- Administratieve belasting te hoog. - Ambtelijke online en bureaucratische rompslomp en overbelasting. - De hoop is dat dit binnenkort niet meer nodig is en consequenties zullen waarschijnlijk meevallen. - Enorme belasting om dit op te zetten naast een drukke praktijk. - Hoop dat de verplichting komt te vervallen. Veel te veel werk. Onnodig. - Ik ben nu al te veel tijd kwijt met zaken die niet helpend zijn voor een goed zorgproces. - Ik hoopte dat de Paarse krokodil zou worden afgewend en het aantal zorgverleners anders berekend zou kunnen worden. - Te veel extra administratief werk.
	Cliëntenraad is in oprichting
	- We zijn momenteel bezig om een cliëntenraad op te starten. Nu 2 leden, werven naar 3e lid binnenkort. Streven om 1-4-26 functioneel te zijn - We zijn nog in overleg met de zorggroep om te kijken of er meer centraal iets geregeld kan worden. - Wij zijn bezig met de oprichting.
	Medezeggenschap/inspraak van patiënten/cliënten is anders geregeld
	- Er is een cliëntenraad van de zorggroep, en wij houden elke drie jaar een patiëntenenquête. We hebben ook geen tijd voor een cliëntenraad. - Richtlijnen toentertijd grotendeels gevolgd, maar geen periodieke vergaderingen etc.
	Onvoldoende animo bij patiënten
	- Het lukt niet om (voldoende) leden te vinden. - We hebben een uitvraag onder (ouders van) patiënten gedaan en er was geen belangstelling voor. In overleg met vereniging cliëntenraden besloten niet tot inrichting over te gaan.
	Wel cliëntenraad gehad
	- De afgelopen jaren hebben wij op eigen initiatief deelgenomen aan een cliëntenraad. Wij hebben hiervoor gekozen omdat wij om en nabij de 25 zorgverleners hebben. Helaas is deze door omstandigheden gestopt. - In verleden wel gehad, toen geen meerwaarde. - We hebben een poging gedaan om een cliëntenraad samen met andere huisartsenpraktijken in te richten. Helaas is dit niet gelukt.
	Andere redenen
	- Ik had begrepen dat dat fte wel degelijk meetelde en dan kwam ik er niet aan. - Nog geen actie op ondernomen, geen urgentie of belang. - Weiger.

lhv

KNMT

KNMP

knov

Koninklijke Nederlandse
Organisatie van Verloskundigen

LVVP

nvm
mondhygiënistenOrganisatie van
Nederlandse
Tandprothetici**4a Aantal leden van de cliëntenraad van praktijken met 26 of meer zorgverleners, naar aantal zorgverleners**

	26 – 49 zorgverleners		50+ zorgverleners		totaal	
2	1	4%			1	4%
3	15	65%	2	67%	17	66%
4	3	13%	1	33%	4	15%
5	4	18%			4	15%
n	23	100%	3	100%	26	100%
Chi ² = 1,363; df = 3; p = 0,714						

4b Aantal leden van de cliëntenraad van praktijken met 26 of meer zorgverleners, naar beroepsgroep

	tandarts- (specialist)		huisarts		Totaal	
2	1	17%			1	4%
3	5	83%	12	60%	17	66%
4			4	20%	4	15%
5			4	20%	4	15%
n	6	100%	20	100	26	100%
Chi ² = 6,118; df = 3; p = 0,106						

5a Mate waarin de cliëntenraad bijdraagt aan de kwaliteit van de zorgverlening in de praktijk, naar aantal zorgverleners

	26 – 49 zorgverleners		50+ zorgverleners		totaal	
zeer veel						
veel	3	13%	1	33%	4	15%
niet veel, niet weinig	9	39%			10	35%
weinig	1	4%	1	33%	2	8%
zeer weinig	10	44%	1	33%	11	42%
n	23	100%	3	100%	26	100%
Chi ² = 4,847; df = 3; p = 0,183						

lhv

KNMT

KNMP

knov

Koninklijke Nederlandse
Organisatie van Verloskundigen

LVVP

nvm
mondhygiënistenOrganisatie van
Nederlandse
Tandprothetici**5b** Mate waarin de cliëntenraad bijdraagt aan de kwaliteit van de zorgverlening in de praktijk, naar beroepsgroep

	<i>tandarts- (specialist)</i>		<i>huisarts</i>		<i>Totaal</i>	
zeer veel						
veel	1	17%	3	15%	4	15%
niet veel, niet weinig	1	17%	8	40%	10	35%
weinig			2	10%	2	8%
zeer weinig	4	64%	7	35%	11	42%
n	6	100%	20	100	26	100%

Chi² = 2,428; df = 3; p = 0,488

5c	Toelichting op de vraag in hoeverre de cliëntenraad bijdraagt aan de kwaliteit van de zorgverlening in de praktijk
<i>Wat goed gaat</i>	
- Omdat zij uit andere sectoren komen, levert dit soms verrassende inzichten op. - Ze nemen het serieus. - Nog niet bekend. Is nog te kort bezig. Ik denk dat ze wel van meerwaarde kunnen zijn. - Goed in contact en de wettelijke verplichting is geregeld. - Kunnen goed meedenken over effect van beleid voor de patiënten.	
<i>Wat beter kan</i>	
- Het kost veel tijd van de huisartsen, manager en het levert geen nieuwe informatie op. - Weinig toegevoegde waarde. - Ik vind het een grote paarse krokodil. De punten waar ze over mee mogen beslissen liggen veelal vast in landelijke richtlijnen. De overige punten mogen ze over adviseren. - Weinig strategische kennis. - De cliëntenraad is ingericht, omdat het moet. Ik zie er geen voordeel van in, behalve dat het weer tot extra werk (bijeenkomsten, mail, administratie) leidt. - Bezig met herinrichten cliëntenraad, veel administratieve rompslomp, geen concrete meerwaarde. - Spreken namens de hele patiëntenpopulatie is lastig voor ze. Op zich is het sparren best aardig maar het leidt niet tot andere inzichten op ons terrein en wel uitleg aan hen. - Er zijn heel weinig relevante onderwerpen voor een cliëntenraad. onze cliëntenraad is echt zoekende. - De cliëntenraad is samen met ons nog zoekende naar de rol, maar zou zeker iets voor de praktijk gaan betekenen op termijn. - Meer zicht op de kwaliteitsbeleving van de dienstverlening (niet-medisch inhoudelijk) Constructieve sparringpartner IT-opties dienstverlening scherper in beeld. - De afgelopen jaren hebben wij op eigen initiatief deelgenomen aan een cliëntenraad. Wij hebben hiervoor gekozen omdat wij om en nabij de 25 zorgverleners hebben. Helaas is deze door omstandigheden gestopt. Wij willen benadrukken dat de huidige norm van 25 zorgverleners niet in verhouding staat tot de administratieve lasten en de hoeveelheid uren die hiermee gemoeid zijn bij een praktijk van deze omvang. Daarom pleiten wij voor een verruiming van het aantal zorgverleners, zodat de inspanning en betrokkenheid beter aansluiten bij de praktijkgrootte en de beschikbare middelen. - Mijn collega zit erbij. Bijna nooit terugkoppeling. - Het heeft meer een functie als klankbord voor ideeën en plannen. Veel eenrichtingsverkeer.	
<i>Overige opmerkingen</i>	
- Aan onze patiënten vragen we na behandeling standaard hoe men het heeft ervaren. Er is nog nooit een mail/klacht naar de cliëntenraad gestuurd. - Net nieuw beetje zoekende. - Onze cliëntenraad start komende week, dus kan er nog niets over zeggen. - Onze patiëntenraad (cliëntenraad) is pas gestart en dient nog verder inhoud te krijgen.	

lhv

KNMT

KNMP

knov

Koninklijke Nederlandse
Organisatie van Verloskundigen

nvvp

LVVP

nvm
mondhygiënistenOrganisatie van
Nederlandse
Tandprothetici

6	Opmerkingen naar aanleiding van de vragenlijst
Opmerkingen over de toegevoegde waarde van een cliëntenraad	
-	Als zorgverlener was ik altijd al geïnteresseerd in de mening en adviezen van mijn patiënten. Het instellen van en bespreken met een cliëntenraad voegt daar niets aan toe, maar kost wel tijd en geld. Een voorbeeld van onnodige regeldruk.
-	De afgelopen jaren hebben wij op eigen initiatief deelgenomen aan een cliëntenraad. Wij hebben hiervoor gekozen omdat wij om en nabij de 25 zorgverleners hebben. Helaas is deze door omstandigheden gestopt. Wij willen benadrukken dat de huidige norm van 25 zorgverleners niet in verhouding staat tot de administratieve lasten en de hoeveelheid uren die hiermee gemoeid zijn bij een praktijk van deze omvang. Daarom pleiten wij voor een verruiming van het aantal zorgverleners, zodat de inspanning en betrokkenheid beter aansluiten bij de praktijkgrootte en de beschikbare middelen.
-	Een cliëntenraad is een onnodige verplichting met extra lasten die weinig toevoegt aan de kwaliteit van de zorg.
-	Een cliëntenraad is mi bedoeld voor instellingen met bijvoorbeeld verblijf of als je geen keuze hebt welke instelling (bijvoorbeeld geografisch). Als het je bij een tandarts niet bevalt kun je gewoon naar een andere om de hoek, en input kun je sowieso altijd leveren zonder cliëntenraad.
-	Eén en ander zorgt er wel voor dat ik zeker niet meer uit zou willen groeien tot een grote onderneming. Houdt vrijheid en autonomie voor tandarts en kleine praktijk hoog in het vaandel.
-	Er is een behoorlijke tijdsinvestering nodig vanuit ons als praktijkhouders. De non-profit houding en toewijding van de raadsleden is heel positief.
-	Er is weinig meerwaarde en invloed die een cliëntenraad heeft is volgens de wet te veel.
-	Er komt blijkbaar nog een wet aan waar wij administratieve last van gaan krijgen. We zijn er een beetje klaar mee dat zaken blijven stapelen ondanks de eeuwige belofte van minder administratieve lasten.
-	Graag lobby opzetten om dit weg te krijgen. Welk probleem wordt hiermee opgelost? En hier krijgen we uiteraard ook geen vergoeding voor.
-	Grote tijdsinvestering zonder opbrengst. We spreken patiënt al dagelijks.
-	Het kost een hoop tijd en dus geld om dit op te zetten, dit moet de praktijkmanager doen maar hier is geen budget voor vrij gemaakt vanuit de zorgverzekeraars. daarbij is het lastig leden te vinden, is het niet beter om de cliëntenraad onder de zorggroep te laten vallen?
-	Het kost veel tijd en geld om een raad goed te formeren en te implementeren in de praktijk. Tijd en geld dat zich in deze drie jaar nog niet heeft terugbetaald. Maar alles voor de patiënten natuurlijk ;-) maar het vraagt in deze tijd met toenemende zorgvraag wel een boel energie en mensen om dit goed te doen. Want als je het doet moet je het goed doen.
-	Het oprichten is een behoorlijke tijdsinvestering geweest. Zoeken naar leden, gesprekken. Enz. Ik hoop dat het wat op gaat leveren!
-	Het voegt nu in 3 jaar niets toe.
-	We hebben al binnen ons centrum een cliëntenraad. Valt niet mee te discussiëren. Zijn geen vertegenwoordigers van de patiënten, maar alleen van zichzelf.

-	Zien geen meerwaarde en kost extra arbeidstijd en moeite om te regelen bij drukte en krappe arbeidsmarkt.
6	<i>Opmerkingen naar aanleiding van de vragenlijst (vervolg)</i>
	<i>Opmerkingen over het aantal zorgverleners</i>
-	Hopelijk kan de grens van het aantal zorgmedewerkers voor een cliëntenraad in de eerstelijnszorg omhoog zodat deze wassen neus niet in stand hoeft te worden gehouden.
-	Ik dacht dat het aantal zorgverleners waarbij een cliëntenraad nodig, was verhoogd naar 50.
-	Ik heb 3 praktijken, 3 aparte bv's die onder 1 holding vallen en die samen meer dan 25 zorgverleners hebben. Heb ik een cliëntenraad nodig?
-	Ik werk als huisarts met mijn directe maat. Wij hebben onze praktijk in een HOED. Ons patiëntenaantal is 2450. Maar wij delen ons personeel waardoor we allemaal >25 mensen hebben. Effectief gebruik ik per week dus maar 5 FTE.... Ik ben het echt NIET eens met al deze rompslomp die mijn baan verzwaren.
-	Stoel assistent tel ik nu mee anders minder dan 25.
-	Vallen waarnemers die incidenteel waarnemen (ziek, piek en uniek) ook onder zorgverleners? Tijdelijke doktersassistenten en POH op detachingsbasis bij uitval? In dat geval > 25 anders < 25. Ik heb hier graag helderheid over.
	<i>Overige opmerkingen</i>
-	De praktijk behandelt uitsluitend kinderen tot 18 jaar.
-	Het is een orthodontiepraktijk.
-	Ik ben net na 52 jaar met pensioen.
-	Na 52 jaar met pensioen.